

Révision du système de contrôle physique

Introduction

An Wertelaers
Directeur Département Etablissements & Déchets

Bienvenue!

Projet: révision du contrôle physique

Impact sur un grand nombre d'intervenants

- Organismes agréés
- Services/experts de contrôle physique
- Exploitants
- Secteur du Transport

→ Réunion avec les intervenants fin juin 2016:

Cette réunion n'était que le premier pas!

Objectif de la réunion avec les intervenants de juin 2016

- **28 juin 2016**

Etape 1= Comprendre le nouveau système

Possibilité de poser toutes vos questions

- **Après le 28 juin 2016**

Etape 2= Se former sa propre opinion sur base de l'information reçue

Etape 3= Transmettre vos remarques à l'AFCN

Résultat de la réunion avec les intervenants de juin 2016

- Octobre 2016: l'AFCN a reçu environ 350 remarques des intervenants
- MERCI à tous pour votre temps, votre énergie et votre travail!
- L'AFCN a traité toutes ces remarques: chaque intervenant recevra sous peu un feedback individuel à ses remarques
- Publication des textes réglementaires sur le site web: 14 avril 2017

Objectif de la session d'information d'aujourd'hui

- Où en est le projet actuellement? Rappel du système revu
- Qu'a fait l'AFCN avec les remarques des intervenants? Feedback global
- Quelles sont les étapes suivantes?

Output concret du projet et situation actuelle

1. Modification de la loi AFCN: adoption par la commission parlementaire fin avril 2017
2. Modification de l'Arrêté Royal (RGPRI) y-compris:
 - Révision de l'organisation du contrôle physique chez l'exploitant/le transporteur
 - Le nouveau fonctionnement de l'Organisme Agréé

L'AFCN a traités les remarques des intervenants

Output concret du projet et situation actuelle (suite)

3. Arrêtés AFCN:

- Notification des incidents à l'AFCN
- Inventaire physique
- Formation de l'agent de radioprotection
- Exigences pour les Organismes Agréés

L'AFCN a traité les remarques des intervenants

13h30-13h50	Accueil par An Wertelaers
13h50-15h00	Révision du Contrôle Physique <ul style="list-style-type: none">• Révision du RGPRI• Règlement technique portant sur les programmes de formation des agents de radioprotection• Règlement technique portant sur la notification d'événements significatifs
15h00-15h15	PAUSE
15h15-16h00	Frequently Asked Questions
16h00-16h55	Session de Questions - Réponses
16h55-17h00	Next steps

Inleiding in het reglementair FANC project:

Herziening van het fysische controlesysteem

KB Vervoer

Wijzigingen voor Fysische controle

- Bepalen van de specifieke taken van algemene controle door DFC, o.a. toezicht op:
 - Onderzoek en controle van beschermingsmiddelen
 - Juiste werking en gebruik van de meetinstrumenten
 - Analyse van incident/accident
 - Tussenkomsst bij incident/accident
 - Onderzoek en voorafgaande goedkeuring (zie verder)
 - Goedkeuring van het RPP

Wijzigingen voor Fysische controle

- Art. 138 wijzigt art. 23.6 van het ARBIS:
 - Bij vervoerders die erkend zijn voor UN groepen 3 en 4 moet het hoofd van de DFC een erkend deskundige klasse I zijn
 - Alle andere vervoerders, organisaties betrokken bij multimodaal vervoer en de onderbrekingssite moet hoofd van de interne DFC een erkend deskundige klasse I of II zijn
 - Indien geen deskundige in dienst, fysische controle toevertrouwen aan erkende instelling van klasse I of II naargelang het geval (Vinçotte-Controlatom)

Wijziging van de Wet van 1994

Traject

- **Wijziging Wet van 1994 :**
- Goedkeuring Ministerraad 18/11/2016 +
- Advies van Raad van State 30/12/2016
- **Goedkeuring in parlementaire commissie van 6/4/2017**
- Inwerkingtreding volgende inwerkingtreding wijziging Algemeen Reglement

www.dekamer.be : **Wetsontwerp nr 2322**

Amendementen (1)

- Definitie Fysische Controle en dienst voor Fysische Controle
- *Het geheel van maatregelen, uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de vergunningshouder, met als doel te verifiëren dat de bevolking, de werknemers en het leefmilieu op afdoende wijze worden beschermd tegen het gevaar van ioniserende straling en dat de veiligheidsrisico's op afdoende wijze worden beheerst, met uitzondering van ...*
- ...
- *Iedere vergunninghouder moet een dienst voor fysische controle aanstellen voor de handeling waarvoor hij verantwoordelijk is*

Amendementen (2)

- Primaire verantwoordelijkheid van de vergunninghouder

De vergunninghouder is onder alle omstandigheden verantwoordelijk voor de bescherming van de werknemers, de bevolking en het leefmilieu tegen de gevaren of gezondheidsnadelen die kunnen voortvloeien uit de uitoefening van zijn handeling. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden gedelegeerd.

...

De opdrachten toegewezen aan de dienst voor fysische controle doen geen afbreuk aan het gezag en de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder.

Voornaamste wijzigingen van het Algemeen Reglement

Art. 23 : Contrôle Physique

- Tout exploitant/organisation de transport organise un Service de Contrôle Physique (SCP)
- Mission générale : surveillance des mesures pour assurer le *contrôle physique*
- Analyse *intégrée* des risques
- En concertation avec :
 - conseiller en prévention
 - médecin agréé
 - conseiller à la sécurité classe 7 (le cas échéant)

Art. 23 : Contrôle Physique

! Services de contrôle physique communs

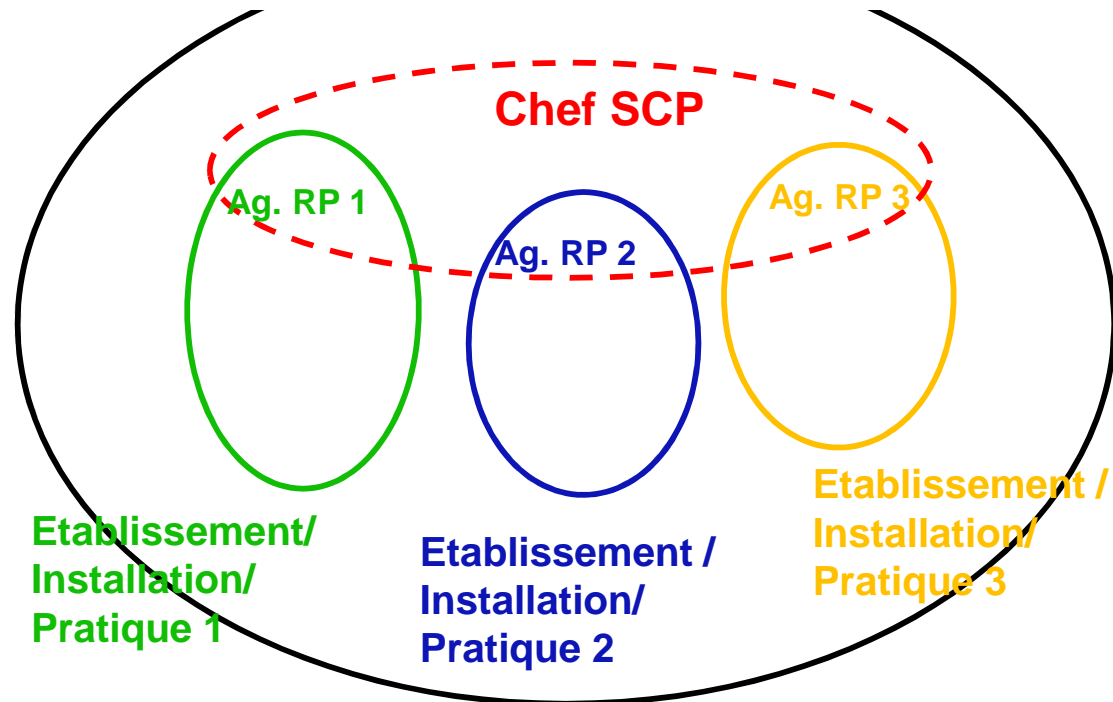
(agissant pour *2 organisations différentes*)

- Comprend au moins un expert agréé employé par une des organisations concernées
- Zone géographique limitée
- Expertise des risques
- Accord écrit entre les organisations (répartition des tâches/prestations)
- Soumis à l'**approbation de l'Agence** (+ droit d'être entendu)

Art. 23 : Nouveau concept SCP

Le SCP est toujours interne

Exploitant/organisation de transport

Art. 23 : Nouveau concept SCP le Chef SCP

- Le Chef du Service de Contrôle Physique :

au choix de l'entreprise

- Expert agréé T1 ou T2 en interne

Ou

- Chef SIPPT ou son adjoint (si pas d'expert interne)

Chef SCP : Accès direct au chef d'entreprise & protection

Art. 23 : Nouveau concept SCP

- **Agent(s)/ Sv. de radioprotection:**
L'exercice systématique de la radioprotection sur le lieu du travail
- Exécution de **tâches** RP dans les organisations conformément à des **procédures** approuvées par un expert agréé
- **Formation théorique** (interne ou externe) et **pratique** appropriée (type pratique/installation), approuvée par l'expert agréé

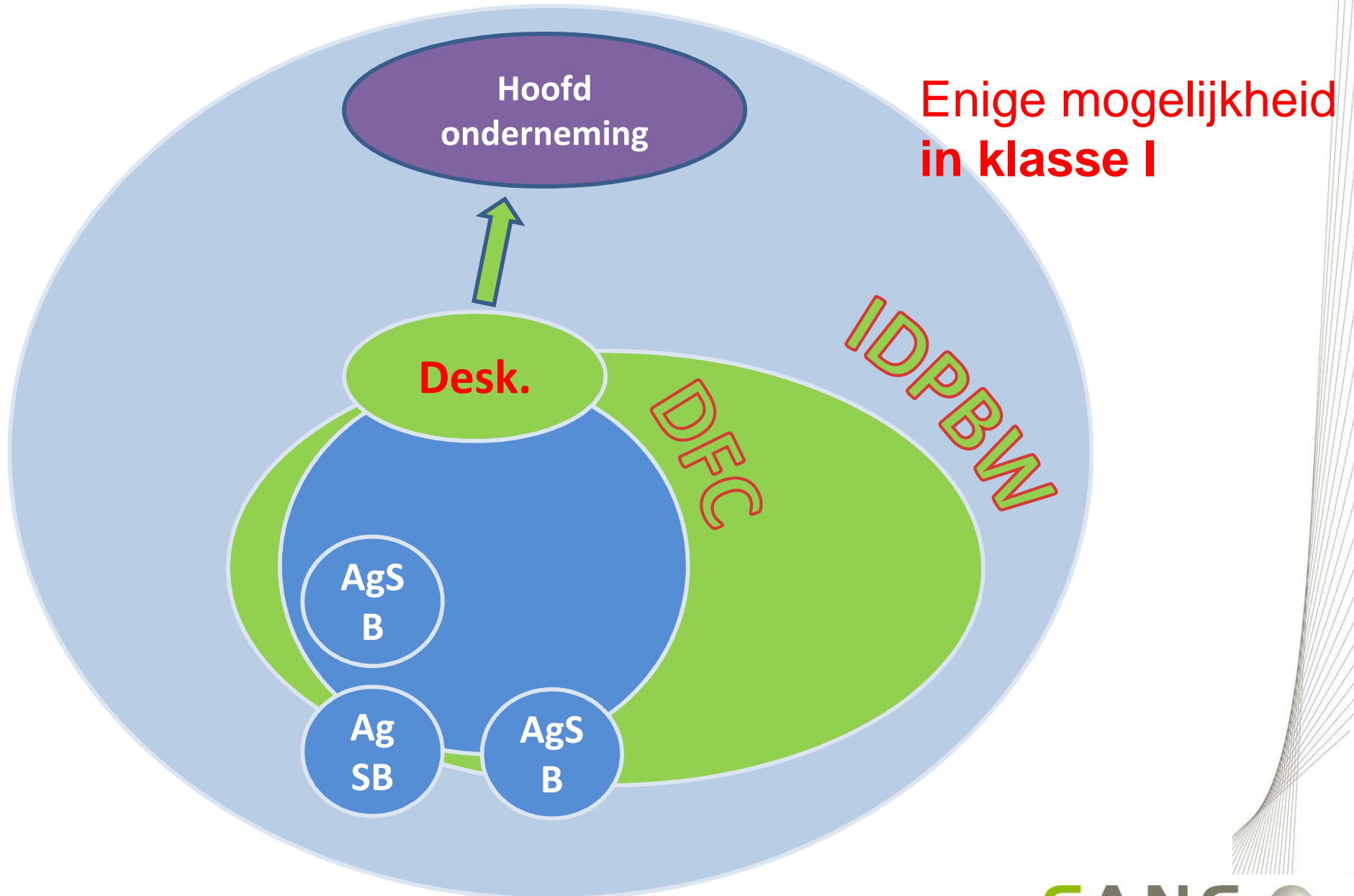
Tâches de Contrôle Physique

Art 23.2.6

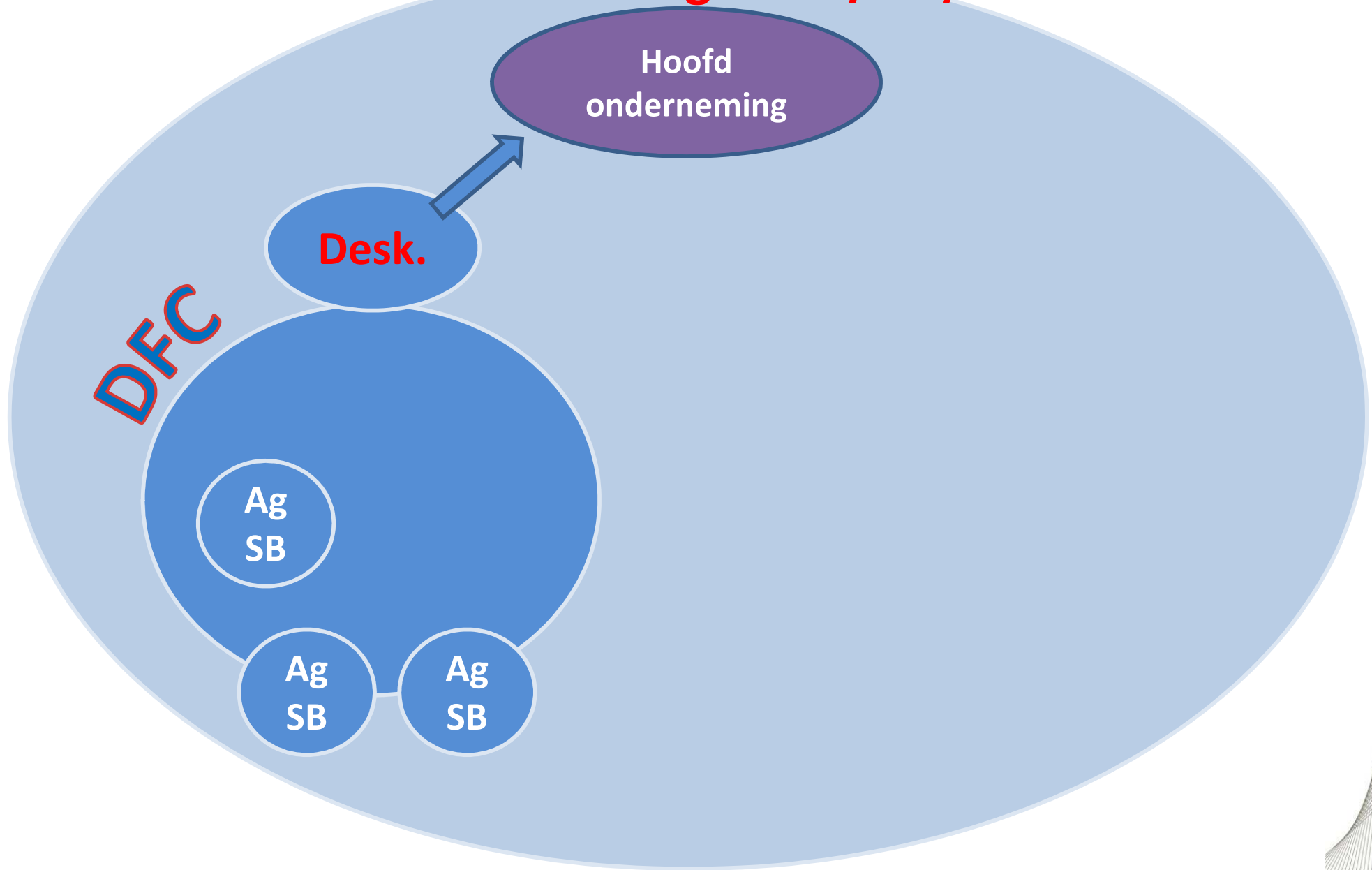
- a) Tâches “Agent (Sv) de Radioprotection”: Radioprotection dans les installations/pour les pratiques
- tâches du “préposé au transport”
 - en conformité (“RPO” directive 2013/59)
- b) Tâches “Expert agréé” : *examen et approbation*
- tâches plus ponctuelles en radioprotection & sûreté
 - en conformité (“RPE” directive 2013/59)
 - tâche de “visite des installations”

Mogelijke structuren : Illustratie

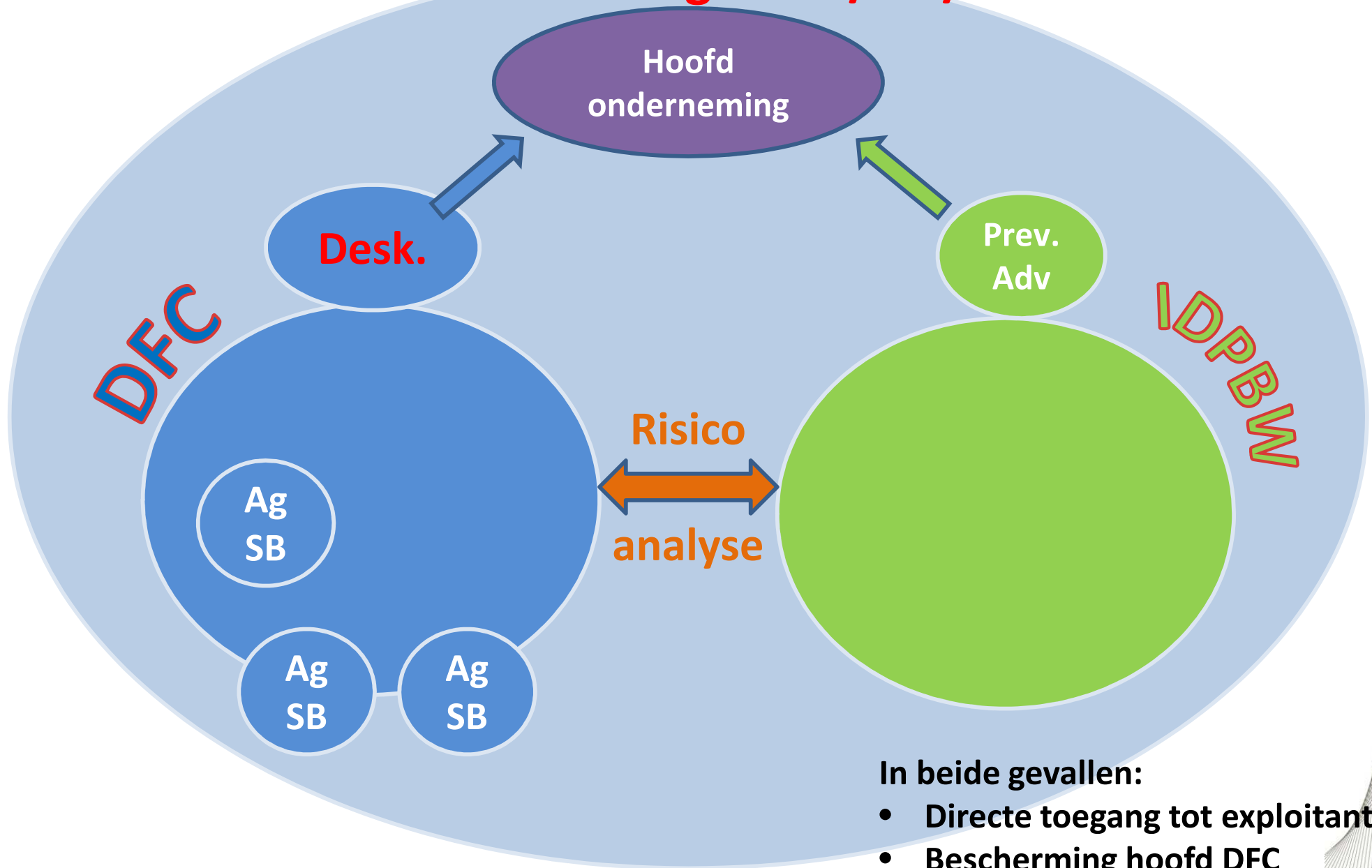
Hoofd DFC = Hoofd IDPBW = Desk. KI I /II/T1/T2

Hoofd DFC = interne deskundige kl II/ T1/T2

Hoofd DFC = interne deskundige kl II/ T1/T2

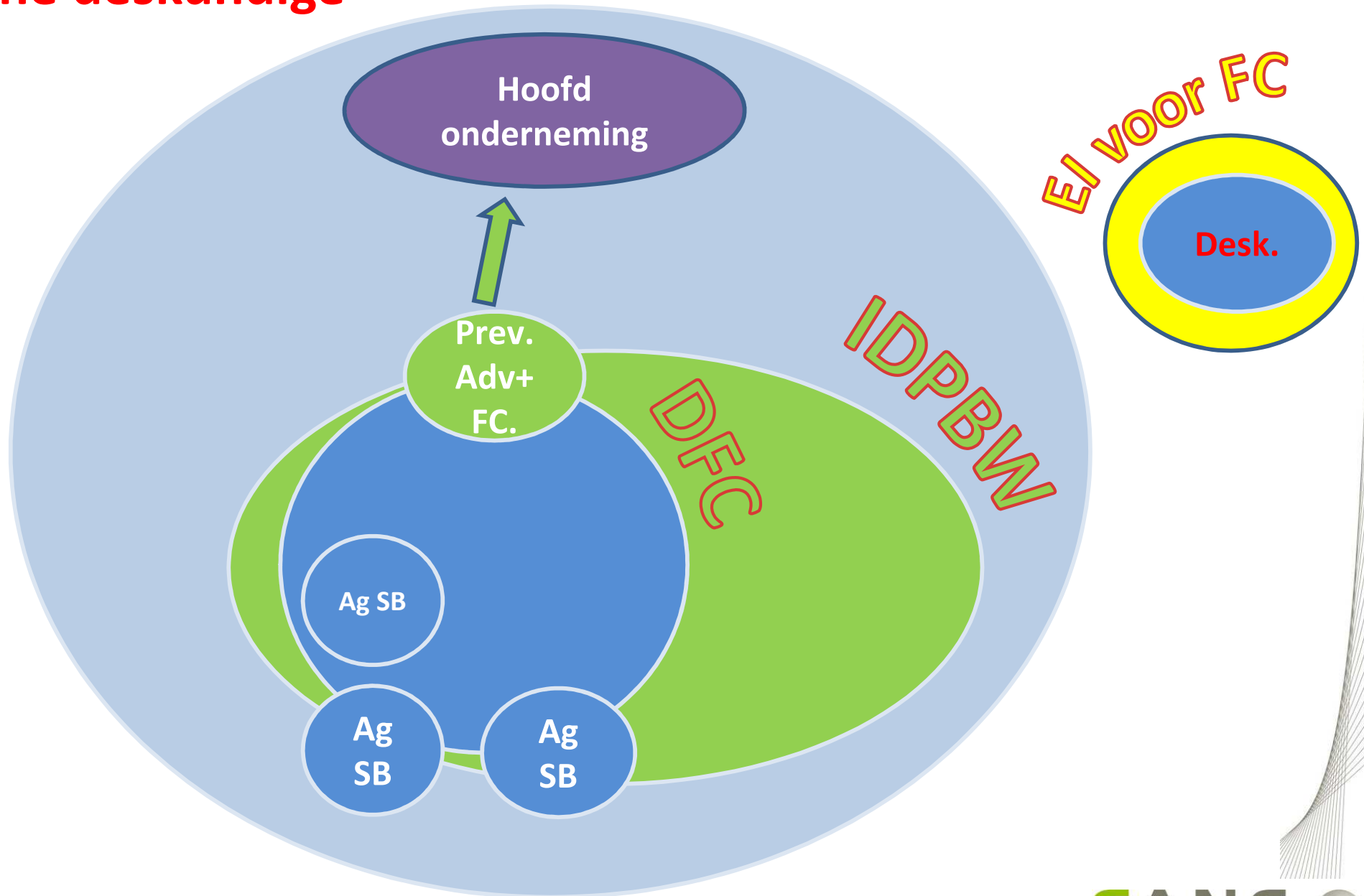

In beide gevallen:

- Directe toegang tot exploitant
- Bescherming hoofd DFC

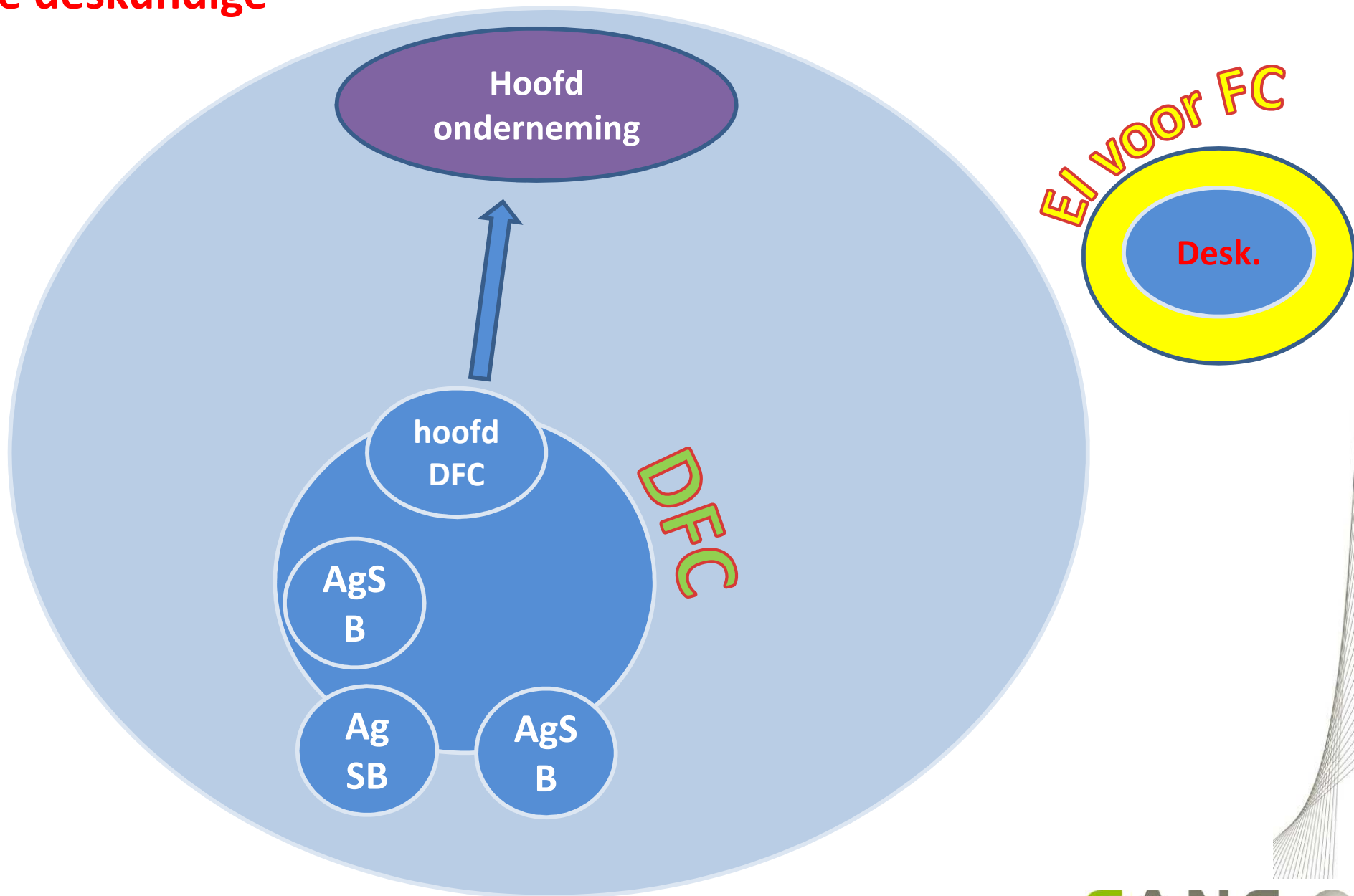
Hoofd DFC = Hoofd IDPBW (met vorming Ag SB)

Externe deskundige

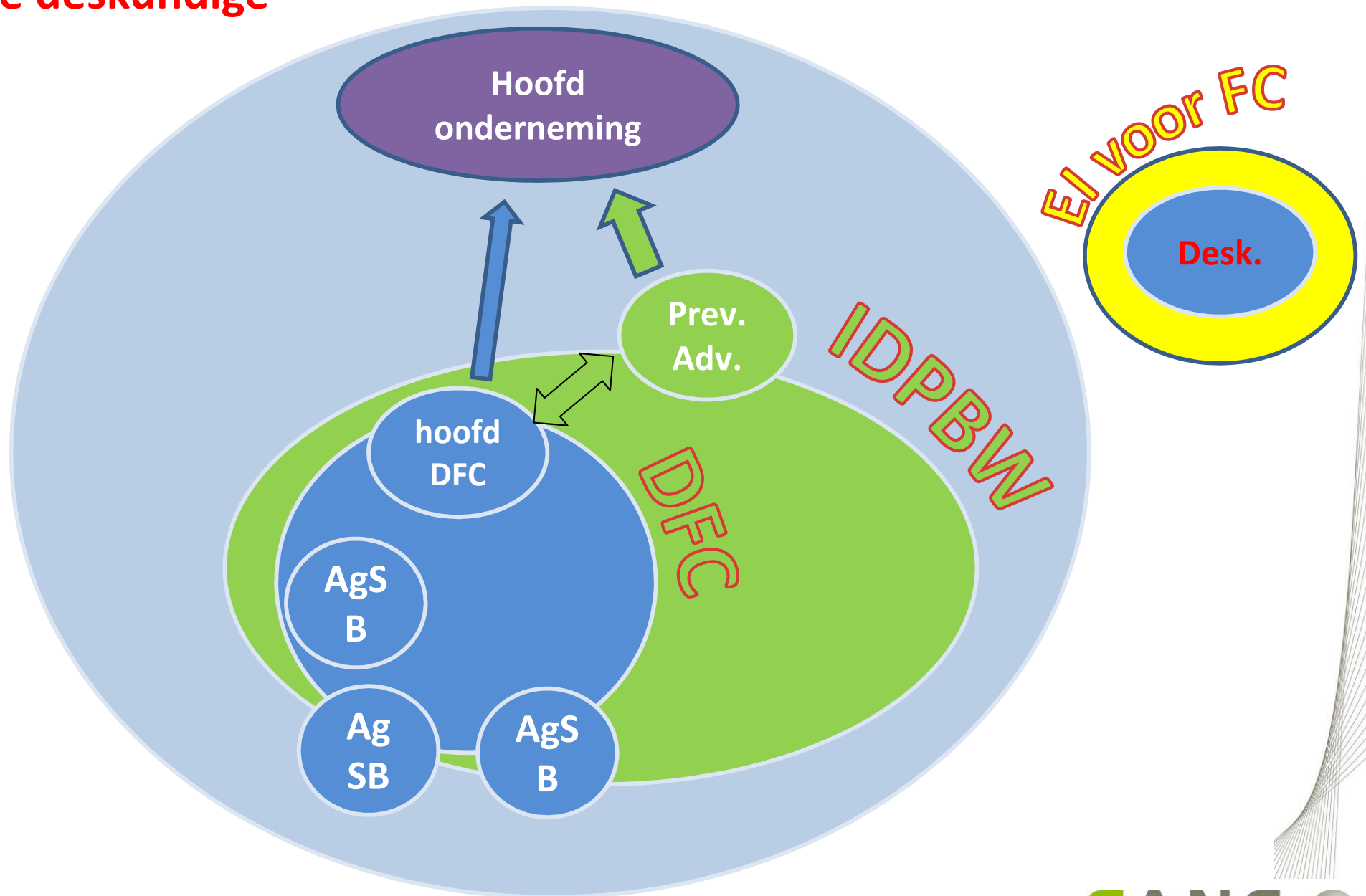
Hoofd DFC = Ag SB medewerker van hoofd IDPBW

Externe deskundige

Hoofd DFC = Ag SB medewerker van hoofd IDPBW

Externe deskundige

Art 73 : Erkende deskundigen

- Deskundigen erkend in het transport
 - Klasse T1 : goederen kl. 7 splijtstoffen/corrosief
 - Klasse T2 : andere goederen kl. 7

Mogelijkheid tot gecombineerde erkenning: erkend in fysische controle in inrichtingen en in het transport

- Beperking van de erkenning tot 6 jaar (Wet 1994 – rev. 2017)
- Opschorting/ gedeeltelijke opheffing mogelijk

Art 73 : Erkende deskundigen (2)

- **Basisdiploma** = Master ingenieur of exacte wetenschappen
- (aanvullende) vormingen:
 - In **stralingsbescherming** : 12 ECTS
 - **Deskundigen transport** :
 - 35u deskundige T1 (onder andere/inclusief 20u als veiligheidsadviseur kl7)
 - 20u deskundige T2 (onder andere/inclusief 20u als veiligheidsadviseur kl7)

Verzender / vervoerder

- Fysische controle inrichting/installatie
 - Taken gelinkt aan het voorbereiden van de colis
 - Verantwoordelijkheden van de verzender zoals opgesteld in de modale reglementen
- Fysische controle vervoerder en andere organisaties betrokken in het transport
 - Taken gelinkt aan het transport / aan de manipulaties van de gevaarlijke goederen van de klasse 7
 - Verantwoordelijkheden van de vervoerder zoals opgesteld in de modale reglementen

Art 74 : Erkende instellingen voor fysische controle

- Multidisciplinaire associaties van erkende deskundigen (geen « geïsoleerde » deskundigen)
- Uitvoeren van diensten en taken van fysische controle art 23.1.5 b) en 23.2.6 b) voor rekening van en onder de verantwoordelijkheid van de exploitanten/vervoerders
- **Geen controles meer gedelegeerd door het FANC!**
- Duidelijke procedures en criteria/processen voor erkenning (openen naar private markt)

Art. 74 : Erkende instellingen

- **Erkenning** via **de Wetenschappelijke Raad**, beperkt:
 - In de tijd
 - Territoriaal
 - Tot vastgelegde installaties/handelingen
- **Déontologie**
- **Vertrouwelijkheid** van informatie
- **Wachtrol**
- **Toezicht/audits** door het FANC
- **Beperking erkenning: 6 jaar (Wet 1994 – rev. 2017)**
- **Aanmaning, opschorting/opheffing van erkenning mogelijk**

Technisch reglement: vorming agenten voor stralingsbescherming

Vorming agenten voor de stralingsbescherming

1. Voor aanvang :
vorming:

- theoretische vorming formation théorique :
= basismodule + aanvullende module
- praktische ervaring

→ goedkeuring van vormingsprogramma :
deskundige erkend in de fysische controle

2. Tijdens uitvoering taken :
permanente vorming

Vorming voor transport klasse 7

	Basisvorming ingekapselde of niet ingekapselde bronnen	Aanvullende vorming
Splijtstoffen & corrosief	8 uur (zie art. 3.2)	6 uur (zie art. 5.2)
Andere	8 uur (zie art.3.2)	4 uur (zie art. 5.1)

Inhoud van de basisvorming

- **Bronnen en transport**
- Wetgeving: Art 8, 20, 23, 25, 27, 37 ter, quater et quinquies, 67 + specifiek voor activiteiten/handelingen (medisch, industrieel, transport klasse 7,...)
- Stralingsbescherming: radioactiviteit, interactie IS/materie; biologische effecten; dosimetrie; meetapparatuur; beschermingsmiddelen; goeie praktijk; besmetting; aandachtspunten voor dit type van handeling;...

Permanente vorming

- Betreft ondermeer :
 - Het vergezellen van de erkend deskundige tijdens bezoeken van de installatie ;
 - Reglementair toezicht ;
 - Deelnemen aan de evolutie van de interne praktijken en procedures ;
 - Ervaringsfeedback.
- Duur
 - Vervoerder (andere dan splijtstoffen en corrosief) en andere organisaties : 2u/jaar
 - Vervoerder (splijtstoffen en corrosief) : 4u/jaar

Règlement technique: Déclaration d'événements significatifs à AFCN

Événement significatif

- Événement significatif:

= tout événement qui a des conséquences ou qui s'il n'avait pas été maîtrisé, aurait pu avoir des conséquences au niveau de la radioprotection, la santé, la qualité de vie et/ou la sûreté des travailleurs, le public, les patients et l'environnement

Champ d'application

- **Champ d'application:**
 - établissements de classe II et III
 - entreprises impliquées dans l'importation, le transit et l'exportation de matières radioactives
 - transporteurs et organisations impliquées dans le transport de marchandises dangereuses de la classe 7
 - praticiens qui utilisent des appareils et/ou des radionucléides à des fins radiothérapeutiques

Critères de déclaration

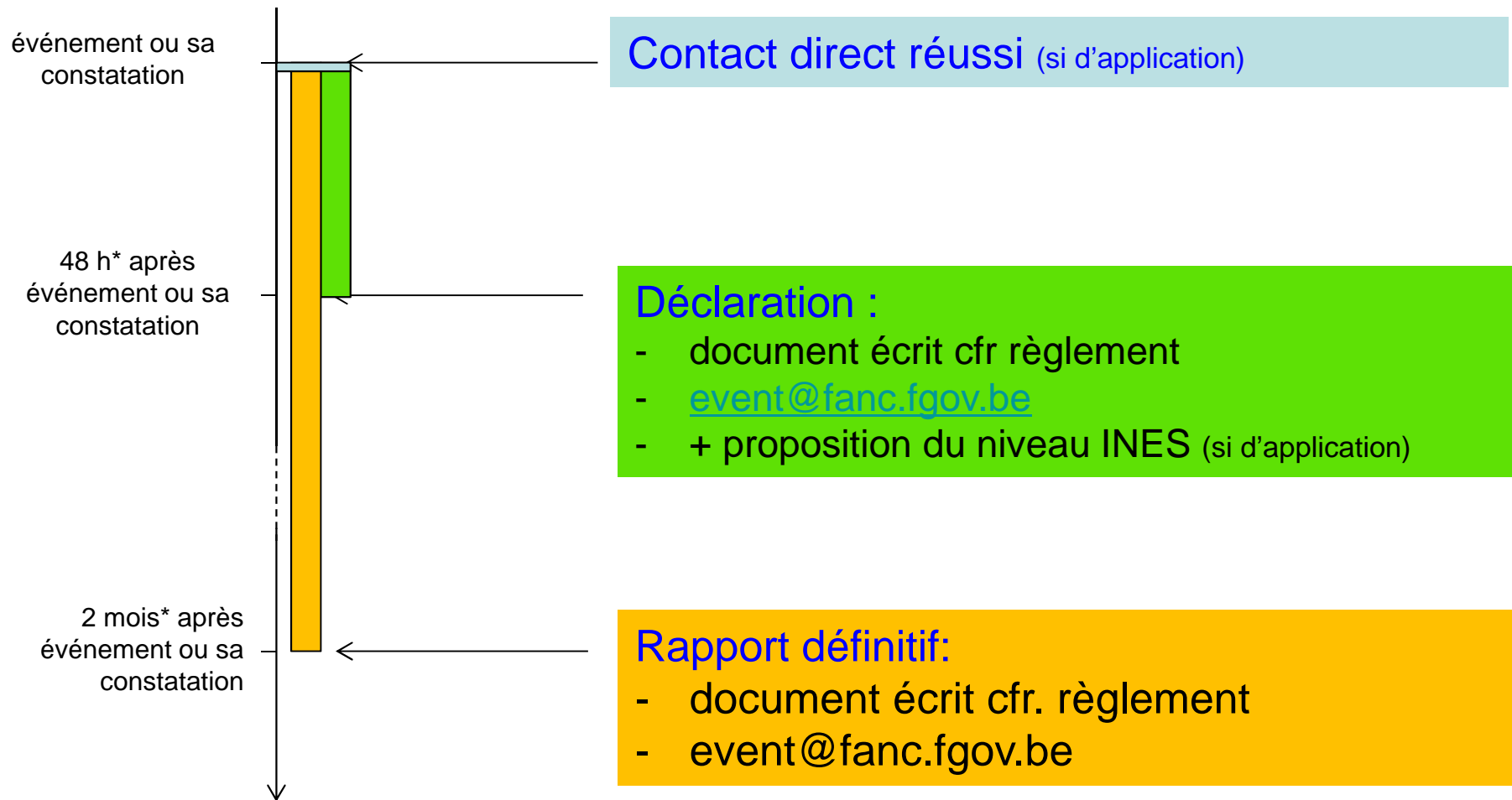
- Critères de déclaration:
 - événement significatif qui répond à 1 ou plusieurs critères de déclaration
 - critères divisés en **sections** :
 - sûreté et/ou radioprotection travailleurs et public
 - importation, transit ou exportation
 - transport
 - radioprotection, santé et/ou qualité de vie des patients
 - "autres"

Critères de déclaration

Aan te geven significante gebeurtenissen:	Geslaagd rechtstreeks contact	INES-evaluatie
1. Aangiftecriteria met betrekking tot de veiligheid en/of de stralingsbescherming van werknemers en het publiek		
1.1 Blootstelling die kan leiden tot deterministische effecten of vaststelling van deterministische effecten.	JA	JA
1.2 Overschrijding van een wettelijke dosislimiet of van	NEEN	JA
1.12 Niet-naleving van de technische specificaties opgenomen in het veiligheidsverslag van inrichtingen van klasse IIA.	NEEN	Volgens het oordeel van het Agentschap

Evénements significatifs à déclarer :	Contact direct réussi	Evaluation INES
1. Critères de déclaration relatifs à la sûreté et/ou la radioprotection des travailleurs et du public		
1.1 Exposition pouvant entraîner des effets déterministes ou constatation d'effets déterministes.	OUI	OUI
1.2 Dépassement d'une limite de dose légale ou d'une contrainte de	NON	OUI
1.12 Non-respect de spécifications techniques reprises dans le rapport de sûreté des établissements de classe IIA.	NON	A l'appréciation de l'Agence

Déclaration

* Autre délai demandé
AFCN

Communication INES

- **niveau INES approuvé ≥ 1 :**

chef d'établissement /chef d'entreprise:

- proposition de communiqué pour site web AFCN
- au plus tard le jour ouvrable suivant l'approbation du niveau INES

- **niveau INES approuvé ≥ 2 :**

chef d'établissement /chef d'entreprise:

- proposition de communiqué pour site web AFCN
- + publication communiqué de presse (copie à AFCN)
- au plus tard le jour ouvrable suivant l'approbation du niveau INES

Feedback van de stakeholders

+ reactie van het FANC

De "RPO" (2013/59/Euratom)

- De « **Dienst voor Fysische Controle** » beantwoordt, in brede zin, aan het concept « **RPO** » :
 - De DFC is altijd intern
 - De « RPO » kan een dienst zijn
 - Een expert kan zich belasten met de RPO taken
- **Minimaal:** de DFC is samengesteld uit **een Agent SB** en maximaal door een dienst met meerdere deskundigen en agenten SB.
- De **taken** RPO worden (altijd) voor rekening genomen van de DFC (interne)
- **Mogelijkheid Agenten SB van onderaannemers** voor specifieke taken

Erkende deskundigen vs "RPE"

- De erkende deskundige moet een vorming genoten hebben met betrekking tot veiligheid (niet enkel radioprotectie)
- De erkend deskundige: « onderzoekt en keurt goed » : rol niet gelimiteerd tot een « advies » rol -> continuïteit met het verleden
- De opdrachten van « RPE » zijn toevertrouwd aan de erkend deskundige
- Geen « onafhankelijke » externe erkende deskundigen -> (Erkende) Instellingen voor fysische controle

Voornaamste opmerkingen stakeholders (“FAQ”)

- **Het register fysische controle**

Gezien de technische evolutie: fysieke dragers en/of programma's zijn overbodig geworden :

- De « duurzaamheid » van het register moet gegarandeerd zijn
- Tot 30 jaar na stopzetting van de activiteiten

Principales remarques stakeholders (“FAQ”)

- Rôle de l’expert agréé en contrôle physique dans le cadre de la surveillance de la santé des travailleurs
 - l’expert agréé en contrôle physique doit s’assurer que tous les examens et mesures (y compris les examens médicaux) et la dosimétrie, nécessaires pour monitorer l’exposition des travailleurs, sont prévus et adaptés au poste de travail
 - Cela se fait en concertation avec le médecin du travail agréé

Voornaamste opmerkingen stakeholders ("FAQ")

- Agenten voor de stralingsbescherming (1) :
 - Beschikbaarheid, permanentie ?
 - volgt uit risicoanalyse
 - Het FANC wenst een persoon :
 - Die de installatie/handeling kent
 - Die regelmatig aanwezig is ter plaatse
 - Die de organisatie kent

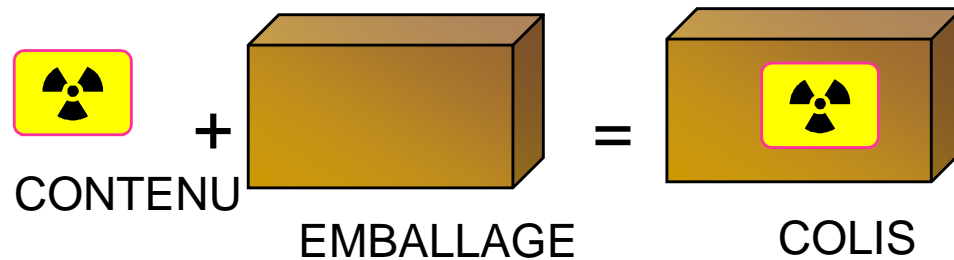
Doel: de goede uitvoering van de taken die aan hem zijn toegewezen

Voornaamste opmerkingen stakeholders ("FAQ")

- Agenten voor de stralingsbescherming (3):
 - Initiële vorming?
 - Geen vereiste qua basisdiploma
 - Theoretische vorming volgens *FANC Reglement: + Geen duplicatie van vorming (vb. Tandartsen)*
 - Praktische vorming :
 - Adequaat (~6 maanden) + *Graded approach*
 - Maar "stage-begeleiding" mogelijk voor
 - » Nieuwe inrichtingen
 - » Nieuw afgestudeerden

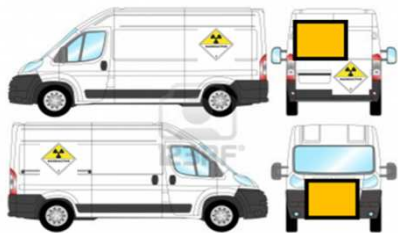
Voornaamste opmerkingen stakeholders (“FAQ”)

- Rol dienst voor fysische controle – veiligheidsadviseur klasse 7
 1. Verzender
 2. Vervoerder

Verzender

DFC	VA7
Werkprocedures, met inbegrip van de opleiding van de werknemers	
Bij incidenten/ongevallen te treffen maatregelen	
Analyse van de incidenten en ongevallen	
Regelgeving => ARBIS + KB Transport	Modale regelgeving (ADR, RID, ADN)
SBP + dosimetrie van de werknemers	
Goedkeuring van karakterisering inhoud	Goedkeuring van keuze van de verpakking afhankelijk van de inhoud
Dosisdebieten van de collis	
TI (eventueel CSI)	Markering en etikettering van de collis
vervoersdocument	

Vervoerder

DFC	VA7
Werkprocedures, met inbegrip van de opleiding van de werknemers	
Bij incidenten/ongevallen te treffen maatregelen	
Analyse van de incidenten en ongevallen	
Regelgeving => ARBIS + KB Transport	Modale regelgeving (ADR, RID, ADN)
SBP + dosimetrie van de werknemers	Vervoersdocument en eventueel de door de verzender voorgeschreven maatregelen
Dosisdebieten van het voertuig	Boorduitrusting
	Aanbrengen van grote etiketten en oranje signalisatie op voertuigen
	Vastmaken van de collis

Voornaamste opmerkingen stakeholders (“FAQ”)

- Rol dienst voor fysieke controle
 1. Verzender
 2. Vervoer

DFC Verzender

- Verantwoordelijkheden 'verzender' :
 - Karakterisering van het te transporteren materiaal
 - Voorbereiding van de colli's
 - Opstellen van het transportdocument
- Fysische controle inrichting/installatie
 - Taken gelinkt aan zijn verantwoordelijkheden
 - Agent SB : art. 23.1.5 a) 8°
 - Erkend deskundige : art. 23.1.5 b)
- Erkend deskundige van de klasse I/II in functie van de klasse van de inrichting

DFC Transport (1/2)

- Verantwoordelijkheden 'vervoerder' en/of 'organisaties' :
 - 'Verplaatsen' van colli's van punt A naar punt B
 - Gebruiken van adequate transportmiddelen en bevestigen van de colli's
 - Respecteren van de dosisdebieten in contact / rond de transportmiddelen
 - Manipuleren van de colli's
 - Beheren van onderbrekingen van het transport
 - ...

DFC Transport (2/2)

- Fysische controle vervoerder/organisatie
 - Taken gelinkt aan de verantwoordelijkheden
 - Agent SB : art. 23.2.6. a)
 - Erkend deskundige: art. 23.2.6 b)
- Erkend deskundige :
 - T1 : vervoeder van splijtstoffen en/of corrosieve stoffen
 - T1 of T2 : vervoeder van andere radioactieve stoffen en organisaties/onderbrekingssites

Révision du système de contrôle physique

Next steps

Projet: révision du contrôle physique

1. Traitement du feedback → retour vers les parties prenantes
2. Publication des textes réglementaires sur le site web: 14 avril 2017
3. Feedback **sur les dispositions Bel V** en utilisant le formulaire du site web (Classe I et IIA)
 - Par organisation
 - Individuellement

→ **au plus tard le 31 mai 2017**

Etapes suivantes

